

**GRUPS DE SUPORT
I ORIENTACIÓ A MARES DE TOTS ELS ORÍGENS**

MEMÒRIA 2017

ÍNDEX

1. Context del Programa.
2. Cartera de Serveis i Prestacions.
3. Detecció i Prevenció de la Violència de parella.
4. Activitat desenvolupada.
5. Perfil de les mares ateses.
6. Mosaic de serveis complementaris.
7. Col·laboració i suport d'organitzacions públiques i privades.
8. Disseminació de la cartera de serveis i prestacions.
9. Entitats Finançadores
10. Declaració d'autoria.

1. CONTEXT DEL PROGRAMA

Els Grups de Suport i Orientació a Mares de tots els Orígens apleguen a les usuàries residents a Catalunya que es troben en situació de vulnerabilitat o en risc d'exclusió social i tenen menors al seu càrrec. Les dones són ateses als Programes **Mares entre Dues Cultures** i **Oportunitats per a Mares Adolescents i Joves**.

Els finançadors principals durant 2017 van ésser el Ministerio de Empleo y Seguridad Social.

Al llarg de l'any 2017, l'Associació Salut i Família va comptar amb la col·laboració activa de l'Hospital Clínic i de l'Hospital del Mar de Barcelona pel que fa a la informació i la captació de dones embarassades i mares recents i amb el compromís de Creu Roja de Catalunya pel que fa a la cobertura de necessitats bàsiques d'alimentació i higiene infantil dels fills/es de mares en situació d'extrema vulnerabilitat social. Així mateix es van desplegar activitats d'advocacia a favor de que les necessitats de les mares vulnerables siguin objecte d'interès general i d'inversions socials i econòmiques per part dels poders públics i de la iniciativa privada.

Per tal de desenvolupar de forma continuada aquesta tasca d'influència institucional, l'Associació Salut i Família participa com a vocal al *Consell Municipal de les Dones* de la ciutat de Barcelona, a l'*Observatori Català de la Família* i al *Consell Nacional de Dones de Catalunya*.

Durant aquest exercici 2017 els Grups de Suport i Orientació a Mares de tots els Orígens s'han vist beneficiats pel seu accés al Programa MULTICULTURA de l'Associació Salut i Família que ofereix oportunitats de mescla intercultural, d'utilització dels bens culturals i de coneixement directe dels barris de Barcelona.

2. CARTERA DE SERVEIS I PRESTACIONS

Tant el Programa **Mares entre Dues Cultures**, que s'adreça a mares estrangeres, com el Programa **Oportunitats per a Mares Adolescents i Joves**, que s'adreça a dones de tots els orígens, ofereixen grups de suport i orientació a les seves beneficiàries.

Aquests grups brinden a les mares un *espai lliure, segur i confidencial* on hi poden pensar, expressar i compartir les seves expectatives, necessitats, dificultats, projectes i situació vital. Els grups estan conduïts per metgesses especialistes en medicina preventiva i compten amb el suport de mediadores interculturals que hi treballen plegades per crear un enquadrament on la confiança de les mares cap elles mateixes i el grup pugui créixer i renovar-se. Així, els grups poden arribar a mobilitzar tant els recursos de les pròpies mares i els recursos produïts pel grup com recursos externs al servei de les necessitats i/o projectes de les participants. El funcionament dels grups fomenta en les mares un sentiment d'apropiació de les seves vides i enforteix les seves capacitats per a decidir per si mateixes.

La cartera de serveis dels **Grups de Suport i Orientació a Mares de tots els Orígens** abasta tres àmbits principals:

- Cobertura de necessitats insatisfetes de promoció, prevenció i atenció a la salut materno-infantil.
- Enfortiment de les competències maternes.
- Millora de les condicions bàsiques de vida de les unitats familiars.
- Foment de les xarxes de confiança i suport social funcionals per a les mares.

Les prestacions disponibles són:

- Orientació sobre recursos públics de **planificació familiar** i accés a **contraccepció immediata** i gratuïta de llarga durada.
- Orientació i suport per a millorar la **formació bàsica i/o professional** i la **cerca de feina**.
- Accés a orientació i informació jurídica i psicosocial sobre **drets d'estrangeria, drets de família, filiació, violència de parella, dret laboral, etc.**
- Informació específica sobre els **ajuts públics** disponibles de suport a les famílies.
- Orientació per **pujar els infants** de manera saludable.
- Accés preferent a totes les activitats promogudes pel Programa **Multicultura** que apropa a les mares als bens culturals i el coneixement dels barris de Barcelona.
- Suport per a **fer créixer les aspiracions vitals** de les mares i afrontar els reptes i les dificultats personals, familiars i socials.
- Accés a orientació i informació gratuïta per millorar les condicions d'**habitatge** i l'estalvi en els subministres energètics.

3. DETECCIÓ I PREVENCIÓ DE LA VIOLÈNCIA DE PARELLA

La violència contra les dones es manifesta a totes les classes socials, nivells econòmics i educatius i tant a l'àmbit urbà com rural. Tanmateix, les dones amb pocs recursos educatius i econòmics refereixen patir violència de parella més freqüentment que les dones pertanyents a sectors socials menys desfavorits.

L'Associació Salut i Família està fermament compromesa en la recerca operativa, la prevenció i la detecció precoç de la violència de parella contra les dones vulnerables i en l'atenció immediata a les víctimes. Per aquest motiu, qualsevol dona beneficiària de qualsevol programa o servei de l'Associació Salut i Família és subjecte d'una **exploració activa** sobre la presència o no de violència de parella en la seva vida i en cas afirmatiu rep una **oferta d'atenció i orientació immediata** de tipus jurídic i psicològic.

La prevalença de violència de parella (7,45%) en el col·lectiu de mares participants als **Grups de Suport i Orientació** és força elevada i per això, entre les necessitats expressades destaca l'orientació en diversos àmbits, principalment jurídic i psicològic.

4. ACTIVITAT DESENVOLUPADA

- Assistència als grups de suport i orientació a mares de tots els orígens: 1.006 casos
- Presa de contacte directe amb els grups de suport i orientació a mares de tots els orígens: 7.844 casos
- Beneficiaris familiars indirectes: 64.105 familiars
- Disseminació de la cartera de serveis i prestacions dels Programes: 38.395 casos
- Participants Tallers de Sensibilització: 143 participants
- Jornada “Madres entre Dos Culturas”: 42 participants
- Visualitzacions vídeo “Madres entre Dos Culturas”: 2.173 persones
- Participació Plataforma “Madres entre Dos Culturas”: 13.485 persones
- Exploració de violència de parella en:
Prevalença de violència de parella a: 100% casos
7,45% assistents

Beneficiàries DIRECTES: 24.693 mares
Beneficiàries INDIRECTES: 102.500 persones

Activitat Total: 127.193 persones

5. PERFIL DE LES DONES ATESES

L'anàlisi del perfil de mares participants als **Grups de Suport i Orientació a Mares de tots els Orígens** es fa desagregadament per a cadascú dels Programes.

Pel que fa a les mares ateses al Programa **Mares entre Dues Cultures** el 97,71% eren de procedència estrangera. Els orígens de les mares va ésser llatí (64,69%), magrebí (16,98%), indo-pakistanès (7,82%), xinès (7,55%), autòcton (2,92%) i procedències diverses (0,67%). La gran majoria (80,73%) comprenien la llengua castellana i residien a Catalunya des de feia més de quatre anys (96,5%).

La franja d'edat de 25 a 34 anys aplegava el 50,27% destacant la participació de mares amb edats compreses entre 35 i 50 anys que van suposar el 40,7% i que corresponen a dones que es donaven una segona oportunitat d'ésser mares i/o formar una nova família a Catalunya.

La presència de mares soles que no convivia amb cap parella va ésser del 22,51% i entre totes les mares participants van predominar les que tenien dos fills/es o menys (76,15%) essent l'edat de l'últim fills/a de dos anys o menys en el 69,40% dels casos.

Únicament el 16,58% de les mares tenien un treball assalariat o autònom mentre que el 57,68% estaven a l'atur i el 19,68% es declaraven mestresses de casa. L'analfabetisme funcional va estar present en el 4,72% de les mares, el 9,03% declaraven tenir estudis primaris, tot i que cal destacar un 76,28% de mares que declaraven tenir estudis secundaris.

Les necessitats expressades per les mares van ésser de: a) necessitats bàsiques (32,51%), b) necessitats de planificació familiar i de salut (31,03%), c) necessitats d'orientació psicosocial i jurídica (18,12%), d) necessitats formatives (6,48%), e) necessitats d'ajut públic a les famílies (6,72%) i f) necessitats de cura dels infants (3,24%). Cal tenir present que cada mare expressa més d'una necessitat.

Els recursos recomanats pel Programa van ésser: a) informació sobre accés a recursos de salut reproductiva i general (32,66%), b) recursos bàsics (31,55%), c) recursos de formació i orientació (24,74%), d) recursos d'ajuts públics a famílies (6,81%) i e) recursos d'atenció a la infància (3,07%).

Pel que fa a les mares ateses al Programa **Oportunitats per a Mares Adolescents i Joves** el 75,56% van ésser d'origen llatí i el 24,44% nascudes a Espanya.

La franja d'edat predominant va ésser de 20-22 anys (54,4%), destacant un 30,24% que estaven casades o vivien en unió de fet mentre que el 12,22% vivien amb algú dels seus progenitors i en el 82,22% dels casos hi tenien un sol fill/a.

Únicament el 4,44% de les mares tenien un treball assalariat mentre que el 52,22% estaven a l'atur. El 41,11% eren estudiants i un 3,33% manifestaven tenir solament estudis primaris.

Les necessitats expressades per les mares van ésser de: a) necessitats bàsiques (36,03%), b) necessitats de salut reproductiva (36,44%), c) necessitats d'orientació psicosocial i jurídica (16,60%), d) necessitats formatives (8,91%), e) necessitats de cura infantil (0,81%) i f) necessitats d'ajuts públics (0,81%).

Els recursos recomanats han estat: a) recursos bàsics (35,80%), b) recursos de salut reproductiva (36,21%), c) recursos d'orientació psicosocial i jurídica (16,87%), d) recursos formatius (9,05%), e) recursos de cura infantil (0,82%) i f) recursos d'ajuts públics (0,82%).

6. MOSAIC DE SERVEIS COMPLEMENTARIS

Totes les dones ateses als **Grups de Suport i Orientació a Mares de tots els Orígens** disposen d'accés immediat i preferent als següents serveis complementaris:

- **Atenció jurídica i psicològica immediata en situacions de violència de parella.**
- **Cobertura de contracepció immediata i gratuïta de llarga durada a càrrec del Programa “Atenció a la Maternitat a Risc”.**
- **Orientació i suport jurídic en situacions de conflicte i de canvi familiar a càrrec del Programa “Brúixola”.**
- **Orientació i suport psicològic per a la vida personal i familiar en situacions de conflicte i de canvi a càrrec del Programa “Brúixola”.**
- **Orientació i derivació per a necessitats formatives i laborals a dones de tots els orígens a càrrec del Programa “Impuls”.**
- **Orientació jurídica i pràctica sobre crisis d'habitatge en propietat o de lloguer a càrrec del Programa “A Resguard”.**
- **Orientació sobre consum familiar sostenible i prevenció de la pobresa energètica a càrrec del Programa “Revalua”.**
- **Accés al Servei De compatriota a compatriota que hi facilita l'accés dels menors i les dones embarassades estrangeres als serveis sanitaris públics.**
- **Accés a la línia de prestacions La infància és essencial, especialment a les mares en situació d'extrema vulnerabilitat.**
- **Accés al Programa Xarxa d'Hospitalitat i Suport a Famílies Immigrants.**

- Accés preferent a totes les activitats promogudes pel Programa **Multicultura** que apropa a les mares els bens culturals i el coneixement dels barris de Barcelona.

7. COL·LABORACIÓ I SUPORT D'ORGANITZACIONS PÚBLIQUES I PRIVADES

Les organitzacions finançadores del Programa **Grups de Suport i Orientació a Mares de tots els Orígens** han estat:

- Ministerio de Empleo y Seguridad Social.

L'organització finançadora del Programa **La Infància és Essencial** ha estat:

- Departament de Treball, Afers Socials i Famílies.
- Obra Social “la Caixa”.

Les organitzacions finançadores del Programa **Atenció a la Maternitat a Risc** han estat:

- Servei Català de la Salut.
- Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad.

Les organitzacions finançadores del Programa **Brúixola** han estat:

- Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad.
- Departament de Treball, Afers Socials i Famílies.
- Ajuntament de Barcelona.
- Diputació de Barcelona

Les organitzacions finançadores del Programa Xarxa d'Hospitalitat i Suport a Famílies Immigrants han estat:

- Ajuntament de Barcelona.
- Diputació de Barcelona.

Pel que fa als proveïdors sanitaris públics s'ha comptat amb la col·laboració activa de:

- Programes d'Atenció a la Salut Sexual i Reproductiva (ASSIRs) de Catalunya.
- Hospital Clínic de Barcelona.
- Hospital del Mar de Barcelona.
- Centres d'Atenció Primària de Catalunya (especialment del barri del Raval de Barcelona).
- Assir Garraf.
- Assir Reus.
- Assir Tarragona.
- Assir Terres de l'Ebre.

Pel que fa als proveïdors sanitaris privats s'ha comptat amb la col·laboració activa de:

- Centre Mèdic Aragó.
- Agrupació Tutor Mèdica.
- Institut Genus, SL
- Clínica Mèdica Sants.
- Centre Mèdic Eira.
- Clínica EMECE.
- Clínica Ginetec.
- Clínica Dalmases.
- Centre Mèdic Adalia.
- Avantmèdic.

Pel que fa a la col·laboració de centres socials i organitzacions del tercer sector social s'ha comptat amb:

Associacions d'Immigrants:

- Asociación de Mujeres Bolivianas en Catalunya.
- Asociación Salvadoreña en Catalunya.
- Federación de Entidades Bolivianas en Cataluña.
- ACESOP Associació Cultural Educativa i Socialoperativa de Dones Pakistanesa.
- ALFALAH Asociación.
- FEDELATINA.
- Fundación IBN Battuta.
- Asociación Amistad de las Mujeres Filipinas.
- Centro Filipino Tuluyán San Benito
- Federación de Entidades Cívicas y Religiosas Filipinas (KALIPI).
- Fundación Amigos Mira Barcelona.
- Asociación Club Social Albirojita de Barcelona (Comunidad Hondureña).
- Asociación ACEDICAR (Comunidad del Salvador).
- Asociaciones de Mujeres Bolivianas Libélulas.
- Asociación Asapecha.

ONG's del Tercer Sector Social:

- Sos Racisme.
- Creu Roja Barcelona.
- Casal dels Infants.
- Associació SURT.
- Escola d'acollida de l'Ateneu.
- Associació de Famílies Monoparentals.
- ONG AESCO Catalunya.
- Càritas.
- Fundación Provida.
- Associació Prahú.

Associacions d'Inserció laboral

- Fundació APIP-ACAM.
- Fundació Paco Puerto.
- Casal Concordia.
- Fundació Futur.
- Fundació Pere Tarres.
- Fundació Quatre Vents.
- Fundació Gentis.
- Fundació ADSIS.
- Fundació YMCA.
- Fundació In Via.
- Fundació Catalana de L'Esplai (Programa AMA).
- Barcelona Activa - Cibernàrium
- Pla d'acollida Poble - Sec.
- Associació Bona Voluntat en Acció.
- Associació Probens.
- Fundación Orange.
- Biblioteca Sant Pau - Santa Creu (espai lúdic infantil-juvenil).
- Fundació Exit.
- Consorci lingüístic.
- Proyecto Sector Jove.
- Fundació Acathi.
- Garantia Juvenil.
- Treball Jove.cat
- Programa Escola Pia.
- Fundació Mira Estudio.
- Iniciatives solidaries.
- Fundació Insercoop.

Administracions públiques i Altres:

- Consolats de Marroc, Equador, República Dominicana i Bolívia.
- Serveis Socials Municipals.
- Barcelona Activa.
- Consorci Municipal d'Educació de Barcelona.
- Programes d'Informació i Atenció a les Dones (PIAD's) de l'Ajuntament de Barcelona.
- Punts d'Informació Juvenil (PIJ's) de diversos municipis.
- Programa de Reagrupament Familiar de l'Ajuntament de Barcelona.
- Servei d'Atenció a l'Immigrant Estranger i Refugiat, SAIER.

8. DISSEMINACIÓ DE LA CARTERA DE SERVEIS I PRESTACIONS

La difusió realitzada en el marc del Programa **Mares entre Dues Cultures** ha consistit en:

- S'han rebut 3.284 visites a la pàgina Web.
- S'han distribuït 2.000 opuscles en llengües castellana, xinesa, àrab i urdú.
- S'ha difós la Memòria dels **Grups de Suport i Orientació a Mares de tots els Orígens 2016** entre 11.825 beneficiaris/es.

La difusió realitzada en el marc del Programa **Oportunitats per a Mares Adolescents i Joves** ha consistit en:

- S'han rebut 884 visites a la pàgina Web.
- S'han distribuït 500 opuscles en llengües castellana i català.
- S'ha difós la Memòria dels **Grups de Suport i Orientació a Mares de tots els Orígens 2016** entre 11.825 beneficiaris/es.
- El Facebook d'**Orientació i Suport a Mares de Tots els Orígens** compta amb 3.762 seguidors.

Durant l'any 2017 s'ha creat la Plataforma Informàtica "**Madres entre Dos Culturas**" que manté actualitzada la informació clau sobre drets i recursos estratègics per al desenvolupament humà de les dones i mares immigrants alhora que promou la seva participació en xats i debats del seu interès. Es tracta de que les dones i mares d'origen immigrant puguin informar-se i intercanviar per incrementar el suport al seu desenvolupament humà i millorar la seva participació democràtica i social. La Plataforma ha comptat en 2017 amb 13.485 visites.

Durant 2017 s'ha realitzat i produït un vídeo testimonial sobre el Programa que ha estat visionat per 2.173 persones.

S'han realitzat dos Tallers sobre **“Millorant la planificació de la teva família: contracepció de llarga durada”** celebrats a Barcelona al Maig i Setembre de 2017. Els Tallers van ésser difosos a 2.381 beneficiaris/es institucionals i professionals i va comptar amb una audiència virtual de 50 persones i una audiència presencial de 47 persones.

S'han realitzat dos Tallers sobre **“Drets en la Vida de Família”** celebrats a Barcelona al Juny i Octubre de 2017. Els Tallers van ésser difosos a 1.280 beneficiaris/es institucionals i professionals i va comptar amb una audiència virtual de 97 persones i una audiència presencial de 59 persones.

S'han realitzat dos Tallers sobre **“Drets en el treball i integració social i empleabilitat”** celebrats a Barcelona al Novembre i Desembre de 2017. Els Tallers van ésser difosos a 1.634 beneficiaris/es institucionals i professionals i va comptar amb una audiència virtual de 30 persones i una audiència presencial de 37 persones.

Al Novembre de 2017 es va celebrar a Madrid la Jornada **“Madres entre Dos Culturas”** que va comptar amb el suport i participació de NetWorkWoman i el Ministerio de Empleo y Seguridad Social. Aquesta Jornada va ésser difosa a 351 professionals i institucions i va comptar amb una audiència presencial de 42 professionals.

Es va portar a terme una campanya de difusió del Programa **“Madres entre Dos Culturas”** als Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya durant el mes de Juliol 2017 que va suposar 2.268.053 visualitzacions.

Mitjançant la participació de l'Associació Salut i Família al Consell Nacional de Dones de Catalunya i al Pacte Nacional per a la Reforma Horària s'ha advocat activament per una organització horària més favorable per a les famílies, les dones i els menors.

9. ENTITATS FINANÇADORES

10. DECLARACIÓ D'AUTORIA

Elvira Méndez ha dissenyat i escrit la Memòria 2017 dels Grups de Suport i Orientació a Mares de tots els Orígens.

Josep M. Llampallas ha fet el tractament informàtic de les dades d'activitat i el perfil descriptiu de les dones ateses.

Carolina Herrera ha donat suport administratiu i ha realitzat l'edició.

Elvira Méndez és la responsable de la Memòria 2017.

Abril 2018. Barcelona

Composició de coberta: Associació Salut i Família.

Associació . Asociación
SALUD Y FAMILIA

OFICINES

Barcelona

Via Laietana, 40, 3è 2a B
08003 Barcelona
Tel. 93 268 24 53 – Fax 93 319 85 66
saludyfamilia@saludyfamilia.es
www.saludyfamilia.es

Lleida

Passatge de l'Empordà, 16
25006 Lleida
Tel. 93 268 24 53 – Fax 93 319 85 66
saludyfamilia@saludyfamilia.es
www.saludyfamilia.es